

O pasado mês de setembro celebrou-se en Baiona o III Encontro de Escritores Galegos, Bascos e Cataláns, organizado nesta ocasión pola AELG. Abriu as sesións o discurso de boavinda que pronunciou o presidente da nosa Asociación, Antón Avilés de Taramancos, cuxo texto constitui o Editorial do nº 2 de NÓ.

Sirvan estas palabras como saúdo e boavinda aos nosos lectores e como recordatorio (que xa debería ser innecesario) das claves da nosa identidade nacional, en tempos en que aínda se insiste, tendenciosamente, na reivindicación do status de escritores galegos para aqueles que, nados na nosa terra, escolleron o castelano como lingua da súa expresión literaria. Teimaremos na nosa definición, seguiremos lembrando as conclusións de Manifesto de Poblet, actualizadas de novo nas palabras de Avilés de Taramancos que a continuación se reproducen.

Meus amigos:

Hoxe é un día de gozo. Estou a perceber a sombra de Castelao, que cumpre agora cen anos, a sorrir da felicidade de ver en xuntanza ás vellas nazóns da Ibéria interpretando as páxinas dun antigo código no que se poden descifrar tantas arelas de futuro, e tanto labor de man común.

Neste ano, que é para as nosas nazóns de tristes cincuentenários e memorias, quezaís o feito mais propio a salientar sexa o de que o esforzo colectivo e individual dos nosos povos sobrepúxo-se ao intento devastador que teimaba en decapitar para sempre os anseios de restablecer a nosa propia identidade e os de ser protagonistas da nosa propia Historia.

A represión mais dura vai sempre encamiñada a silenciar as voces que nos eidos do pensamento e da cultura aluman o sentimento lexítimo de liberación dos nosos povos. Testemuñas insomnes daquela desfeita, os escritores cataláns, bascos e galegos, acometeron o seu labor calado dentro das fronteiras da pátria, ou ergueron a súa voz nas confíns do mundo cando puderon coller as incertas rotas dos camiños do exilio. A situación hoxendía non mellorou cuase nada.

Nunha nazón sometida, o exercicio libre da criazón está sempre condicionado, limitado, enfrontado constantemente a resolver xa non somentes o propio espacio de desenvolvemento dentro dun ámbito estético, senón tamén ten que esforzar-se nun plantexamento moral de defensa das liberdades políticas, económicas e sociais e da alienación mesma que o seu povo e o seu entorno cultural están a sufrir. Cando esta situación é secular, cando as raíces que se queren anovar están anquilosadas nun terreo estercoado e semeado por man allea que fai dar froitos híbridos ou deixa ermas as ponlas mais vizosas, o criador, o literato, o artista, ten que abrir un camiño árduo e as mais das veces desesperanzado, para que a súa obra atope un asentamento firme, un alicerce válido que dea a verdadeira expresión daquelo que reclama e que sexa a buguina que resoe na memoria dos demais para que se prenda a faísca da súa autenticidade.

Esta mágoa, este atranco, é quezaís o que non nos dá paso a entrar no eido do universal se non se trata de usar como palanca ou como condición consciente para que os povos libres poidan valorar da mesma perspectiva a ética que nos move.

Cando algunha das liberdades está ceifada, todo o corpo da nazón está a padecer, e os movementos, os reflexos, a visión xeral dos acontecementos, están cegados polos lindes impostos. Se a isto se lle engade a terapia sicolóxica do conformismo e da entrega, todo se volve un pedregal sombrizo no que calquera semente se murcha e calquera ideal é rexeitado. O escritor —o poeta— vén a ser entón un taumaturgo ou un druída que pronuncia esconxuros nunha fala ritual da que pode surxir nun efecto de atavismo o espertar dalgunha célula da memoria colectiva ou prender a charamusca da emoción para que a conciencia vislumbre o seu selo mais íntimo.

A carón destas premisas afirmámo-nos pois, no MANIFESTO DE POBLET, como conclusión dos Primeiros Encontros celebrados en Catalunya no ano 84 e que non está demais lembrar nos seus puntos fundamentais:

- 1) Que son escritores galegos, bascos e cataláns aqueles que usan como instrumento de criazón as súas propias linguas.
- 2) Que soamente se cada unha das nazóns aquí representadas se constitúe en Estado Soberano terá garantías para normalizar a súa lingua e a súa Historia.
- 3) O compromiso firme das relacións continuadas de intercambio e de acción conxunta entre a literatura e outras expresións culturais da Galiza, Euskalerria e os Países Cataláns.
- 4) Que o Encontro amose a preocupación certa tanto no que se refire á problemática das nosas nazóns sen Estado como a defensa efectiva dos dereitos humanos. Así constatamos o feito dunha represión que tamén afecta a escritores das nosas nazóns e do mundo.

Pero afirmámo-nos tamén aínda mais ao fondo nos antigos encontros de GALEUZCA do ano 33 nos que participaron entre moitos mais Don Lois de Arana Goiri, Don Lois de Arbeloá (Arbelaá tar Koldobika), Pompeu Fabra, Maciá, Castelao, Bóveda e Otero Pedraio e que despois froitificou no exilio naquela excelente revista GALEUZCA na que colaboraron os escritores mais lúcidos de Euskadi, Catalunya, Galiza e Portugal e que hoxe estamos en demora de refloreecer, xa que hai algunha iniciativa en Euskadi.

Correspóndeme hoxe a grata tarefa de acoller e dar a boavinda a escritores dos Países Cataláns e de Euskalerria que laboran nos eidos das súas linguas coa dedicazón e os froitos que nos serven de exemplo e que nos dan folgos para os nosos propios esforzos e para o entendimento común é necesario. Que a vosa estancia sexa agradable e que o quentor do noso agarimo vos faga sentir en fogar propio.

Irmáns portugueses, vós non necesitades de convite. Este é o casal antigo que compartimos desde sempre. Vós levástedes a cabo na terra e no mar a flor dos nosos soños, e agardamos que de cara adiante nos emprestedes o apoio que tanto necesitamos.

Muito obrigados. Moitas gracias.

Fican abertos os III Encontros de escritores de Catalunya, de Euskadi e de Galiza.

Setembro 24/86

Antón Avilés de Taramancos,
Presidente da A.E.L.G.